

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.114/2023/6.

A felperesek:

I. rendű felperes: I. r. felperes neve (lakcíme, tart.h.: tartózkodási helye.)

II. rendű felperes: II. r. felperes neve (lakcíme, tart.h.: tartózkodási helye.)

III. rendű felperes: III. r. felperes neve (lakcíme szám, tart.h.: tartózkodási helye.)

IV. rendű felperes: IV. r. felperes neve (lakcíme, tart.h.: tartózkodási helye.)

V. rendű felperes: V. r. felperes neve (lakcíme, tart.h.: tartózkodási helye.)

VI. rendű felperes: VI. r. felperes neve (lakcíme1)

VII. rendű felperes: VII. r. felperes neve (lakcíme2., tart.h.: tartózkodási helye1)

VIII. rendű felperes: VIII. r. felperes neve (lakcíme1)

IX. rendű felperes: VIII. r. felperes nevené (IX. r. felperes lakcíme)

X. rendű felperes: X. r. felperes neve (X. r. felperes lakcíme)

A felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Fazekas Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fazekas II. r. felperes neve ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve Zrt. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Papp Dezső egyéni ügyvéd (jogi képviselő címe)

A per tárgya:

Sérelemdíj és kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szolnoki Törvényszék 6.P.20.425/2020/80.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 6.P.20.425/2020/81.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság eljárást lezáró érdemi határozatát ítéletnek tekinti, annak nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja akként, hogy a VI. rendű felperes tartást pótló járadék iránti keresetét teljes egészében elutasítja.

Mellózi az alperes VI. rendű felperes részére történő elsőfokú perköltség fizetésre, valamint 21 600 (huszonegyezer-hatszáz) forint erejéig elsőfokú eljárási illetékfizetésre kötelezését.

Kötelezi VI. rendű felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 20 000 (húszezer) forint elsőfokú perköltséget.

Az alperes által az elsőfokú ítéletben előírt módon fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 103 800 (egyszázháromezer-nyolcszáz) forintra leszállítja, az állam terhén maradó illeték összege 69 000 (hatvankilencezer) forintra módosul.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I-V. rendű felpereseknek, mint együttes jogosultaknak 50 000 (ötvenezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a VI. rendű felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 10 000 (tízezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az alperest 157 065 (egyszázötvenhétezer-hatvanöt) forint le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére az elsőfokú ítéletben előírt módon, míg a további 19 200 (tizenkilencezer-kettőszáz) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] Néhai II. r. felperes neve 2018. január 29-én súlyos közlekedési balesetet szenvedett, ennek következtében 47 éves korában elhalálozott.

[2] A baleset a település 1 és a település2 közötti útszakaszon következett be. A néhai az esti órákban gépkocsijával szabályosan közlekedve hazafelé, település 3ra tartott, amikor frontálisan ütközött a személy 2 neve által vezetett tehergépjármű-szerelvénnel, mivel az szabálytalanul áttért a saját menetiránya szerinti bal oldali forgalmi sávba. személy 2 neve a kötelező felelősség-biztosítási szerződés folytán az alperes biztosítottja. Az ütközés következtében néhai II. r. felperes neve a helyszínen elhalálozott, a balesetben vétlen volt, részéről sértetti közrehatás nem történt. Az ütközés következtében az általa vezetett Opel Vectra B típusú személygépkocsi totálkáros lett, a járműben szállított, értékesítésre szánt élelmiszer (kb. 30 szál kolbász) tönkrement.

[3] személy 2 neve bűnösségét a bíróság neve a 2018. október 24-én jogerőre emelkedett, 5.B..../..../. számú ítéletében állapította meg, halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Az ítélet indokolása rögzíti, hogy a néhai szabályosan közlekedett, vétlen volt a baleset bekövetkezésében. Halálát közvetlenül a több testtájékot ért zúzódás és a következményes traumás sokk okozta. Életét az azonnali szakszerű orvosi ellátás sem menthette volna meg. A felperesek az elhunyt közeli hozzátartozói, közülük az I. rendű felperes a házastársa, a II-VII. rendű felperesek a gyermekei, a VIII-IX. rendű felperesek a szülei, a X. rendű felperes a testvére.

[4] A legidősebb gyermek a VII. rendű felperes, VII. r. felperes neve, aki 1992. évben született egy korábbi házasságból. Néhai II. r. felperes neve 22 évesen létesített kapcsolatot a VII. rendű felperes édesanyjával, a katonai szolgálat letelte után hozzá költözött település 4re, ahol azonban csak három évig élt együtt a család. A válás után a néhai a sorban következő gyermeke (VI. r. felperes neve VI. rendű felperes) édesanyjával, személy 3 neve létesített élettársi kapcsolatot és hozzá költözött. A néhai ebben az időszakban kéthetente látogatta VII. r. felperest, majd később a találkozások ritkultak. A VII. rendű felperes kisgyermekként huzamosabb időt töltött a nagyszülőknél. A VII. rendű felperes 2007-től középiskolás volt település 4en, majd 2012-től település5 egyetemi tanulmányokat folytatott. 2015-ben fejezte be tanulmányait, 2018. évtől település6 dolgozik, ott él, párkapcsolata van. Ő 2018. őszétől csak ritkán találkozott édesapjával, inkább telefonon tartották a kapcsolatot.

[5] VI. r. felperes neve VI. rendű felperes 1999. évben született, személy 3 neve és néhai II. r. felperes neve élettársi kapcsolatából. Az élettársak 1998-tól 2007-ig éltek együtt település7, ott közösen lakóházat építettek.

[6] Néhai személy 1 neve a két lánya közül VI. r. felperes neve (VI. rendű felperes) volt szorosabb kapcsolata, vele gyakrabban találkozott 2007. évet követően is.

[7] Néhai II. r. felperes neve és személy 3 neve között az élettársi kapcsolat 2007-ben megszakadt, majd köztük 2008. szeptember 11-én élettársi vagyonszétosztásra vonatkozó szerződés jött létre. Ennek értelmében a 6 000 000 forint értékű ingatlan $\frac{1}{2}$ részét személy 3 neve megváltotta a néhaitól akként, hogy a megváltási árba beszámították a közösen felvett kölcsönt és a közös gyermek után járó gyermektartásdíjat, annak 18 éves koráig terjedően. A néhai édesapja ennek megfelelően havi rendszerességgel gyermektartásdíjat nem fizetett, alkalmanként ajándékokkal, egyedi juttatásokkal támogatta a gyermekét, például a jogosítvány megszerzéséhez 200 000 forinttal járult hozzá. A VI. rendű felperest egy ideig az édesanyja vitte láthatásra az édesapához település 3ra, később oda a VI. rendű felperes önállóan, vagy nővérével ment látogatóba. A VI. rendű felperes 2019-től egyetemi tanulmányokat folytatott település5. Ettől kezdve csak ritkábban, kéthetente, majd havi rendszerességgel tartotta a kapcsolatot édesapjával, és annak újabb családjával (I-IV. rendű alperesekkel). A VI. rendű felperes 2017. novemberében lett nagykorú, ezt követően hamarosan bekövetkezett az édesapja halála, ezért tartásdíj megállapítása iránt per már nem indult, e tárgyban újabb megállapodás a szülők között nem született.

[8] Néhai II. r. felperes neve 2008. évig egy lovasboltot üzemeltetett település 4en, ahol alkalmazta az I. rendű felperest, így kerültek közelebbi kapcsolatba, majd ezt követően több alkalommal hosszabb ideig külföldön, ország 1 neve dolgozott a mezőgazdaságban, 2013. őszétől 2014. tavaszáig pedig ország2 neve vállalt munkát, ahová az új családja is vele tartott.

[9] Az I. rendű felperes és néhai II. r. felperes neve már 2007-től élettársi kapcsolatban éltek település 3n, majd 2013. október 1-jén házasságot kötöttek. Házasságukból négy fiúgyermek – a II-V. rendű felperesek – született. A II. rendű felperes 2011-ben, a III. rendű felperes 2013-ban, a IV. rendű felperes 2016. év végén, míg az V. rendű felperes már az édesapja halála után, 2018. július 23-án született.

[10] Az I. rendű felperes és néhai II. r. felperes neve között különösen erős, szoros érzelmi kapcsolat alakult ki, mely néhai haláláig mindvégig fennállt. Ezt erősítette azonos érdeklődési körük, és hogy mindketten sokgyermekes, nagy családot terveztek. Gyermekükkel szeretetteljes kapcsolatban éltek. Nagy családjukba befogadták a VI. és a VII. rendű felpereseket is. A VI. rendű felperes kifejezetten az édesapja családjához tartozónak érezte magát, ő I. rendű felperessel is szorosabb kapcsolatot ápolt.

A néhai végzettsége mezőgazdasági gépészmérnök, az I. rendű felperes agrármérnök, közös érdeklődési körükbe esett az állattartás, ezen belül is a ló- és kecsketenyésztés.

[11] A család egy cibakházi-külterületi tanyán élt, melyet az I. rendű felperes szülei bocsátottak rendelkezésükre. A tanyaépületet közösen felújították, művelték az egy hektáros kertet, állatokat tartottak, biogazdálkodást folytattak. Az utóbbi időben 2 ló, 11 kecske és kb. 50-60 baromfi tartozott az állatállományba.

[12] Az I. rendű felperes vezette a háztartást, nevelte a gyermeket, művelte a veteményeskertet, míg néhai férje elsősorban az állatok ellátásával, valamint házas élelmiszer-készítmények (sajt, húsrú) előállításával foglalkozott.

[13] Az I. rendű felperes a gyermekek születésétől kezdve GYES-en, majd GYED-en volt, illetve a III. és IV. rendű felperések születése közötti időszakban dolgozott.

[14] Néhai II. r. felperes neve 2016. január 27-én munkaviszonyt létesített a B... Kft.-vel, ahol raktárosként alkalmazták. Munkaviszonya haláláig fennállt, a halálát megelőző hónapokban azonban táppénzes állományban volt. Az itt elért munkabére meghaladta a 300 000 forintot és cafetériára is jogosult volt. A táppénzes időszakban ez a kereset 168 707 forintra csökkent.

[15] Néhai II. r. felperes neve az pénzügyintézet1.-vel 2007. szeptember 1-jén kötött kölcsönszerződés alapján 3 000 000 forint személyi kölcsönt vett fel hét éves futamidőre, havi 51 352 forint törlesztést vállalva. A hitelező bank a szerződésből származó követelését 2018. július 19-én az pénzügyintézet2-re engedményezte, az ekkor fennálló tartozás 3 077 352 forint volt.

[16] A VIII-IX. rendű felperések a néhai szülei, 1989-1990. év során váltak el, ennek ellenére a néhainak mindkettőjükkel jó kapcsolata volt. Az édesapjával, a VIII. rendű felperessel közelebbi, személyesebb kapcsolatot tartott, ő rendszeresen látogatta néhai fiát és annak családját település 3n, segített a ház körüli munkákban. A VIII. rendű felperes szakképesítése ács, így a tanyasi háznál a tetőt javította, drótkerítést, villanypásztorot létesített, mely munkákat általában együtt végezték. A VIII. rendű felperes új élettársával a későbbiekben is rendszeresen, kéthetente-havonta látogatta a családot. Együtt tartották település 3n a nagyobb családi ünnepeket, azon a VI-VII. rendű felperések is részt vettek. Néhai II. r. felperes neve anyagilag kisebb összegekkel támogatta is az édesapját.

[17] Az édesanya, IX. rendű felperes ugyancsak rendszeres kapcsolatot tartott néhai fiával, ő azonban nem járt ki a cibakházi tanyára. Neheztelt a fiára és az I. rendű felperesre

amiatt, hogy fiának megszakadt a kapcsolata korábbi élettársával, és nehezen dolgozta fel az új kapcsolatot. Később, fia halála után tőle telhetően segítséget nyújtott a 4. gyermeket váró I. rendű felperesnek, őt a kórházban, majd otthonában is látogatta.

[18] Az elhunyt testvére, X. rendű felperes 2000. évi házasságkötésétől kezdve ország2 neve lakik férjével, három gyermeke van. Évente egy alkalommal, nyáron, három hétre látogatnak haza. Korábban a nyarakat település8 töltötték, ott egy házat vásároltak, annak a gondozását, karbantartását néhai testvére is végezte. A távolság ellenére néhai II. r. felperes neve és a X. rendű felperes jó testvéri kapcsolatban voltak. A X. rendű felperes segített neki munkát keresni külföldön, a külföldi munkavégzés alkalmával pedig hosszabb időt töltött testvére családjánál.

[19] Néhai II. r. felperes neve már 2017-ben azt tervezte, hogy házi jellegű élelmiszer (kecskesajt, kolbász, szalámi stb.) készítésével és értékesítésével akar foglalkozni. Tervei között szerepelt, hogy ha az élelmiszerkészítés sikeres lesz, a családdal a hegység neve költöznek.

[20] néhai személy 1 neve 2007-ben szövődmény nélküli cukorbetegséget diagnosztizáltak, majd 2006-2018. években szarkoidózist. Háziorvosa ezen betegségek miatt, továbbá 2006-tól ízületi fájdalmakkal (térd, bal sarok), később térd-artrózissal (kopással) kezelte. 2017. decemberében jobb kezét műtötték a megyei kórházban alagút-szindróma (carpalis alagút) kialakulása miatt, és 2018. január közepére volt tervezve a bal kéz ugyanilyen műtétje. Ez a betegség tipikusan a csuklóízületet érinti, az idegek működését leszorítja. Néhai már 2017. őszén is fájlalta emiatt mindkét csuklóját. Ennek ellenére a raktárosi munkát és a ház körüli munkákat (állatok gondozása, tüzelő aprítása stb.) el tudta végezni.

[21] Néhai személy 1 neve az átlagot meghaladó szoros kapcsolata a vele együttélő családjával volt, de rendszeres kapcsolatot tartott másik két gyermekével és szüleivel is. Több barátja, ismerőse volt, akik vállalkozó szelleműként ismerték, aki munkájában-, magánéletében többször sikeresen váltott, és tervei voltak a jövőre nézve is. Halála elsősorban az I. rendű felperest, az együttélő nagyobb gyermekeket (II-III. rendű felperesek) és a szülőket érintette súlyosan. Az I. rendű felperes férje halálakor három hónapos várandós volt az V. rendű felperessel. Ekkor a IV. felperes neve nevű gyermek (IV. rendű felperes) még csak 1,5 éves volt, III. r. felperes neve (III. rendű felperes) óvodába, a legnagyobb gyermek II. r. felperes neve (II. rendű felperes) pedig általános iskolába járt. Férje halála 1-1,5 évig súlyos lelki fájdalmat jelentett I. rendű felperes számára. A gyermekek miatt azonban lelkileg tartania kellett magát, de esténként rendszeresen sírt, nehezen aludt el. Hosszabb ideig lelkiismeret-furdalás, rossz gondolatok, rossz érzések terhelték a balesettel kapcsolatban. Fájdalmát úgy tudta elviselni, hogy a ház körül a korábban férje által ellátott teendőket is ő végezte el, a fizikai kimerülés segítette az elalvásban. Különösen nehéz volt számára lelkileg az V. rendű felperes apa nélküli megszületése.

[22] Édesapjuk haláláról értesülve, a gyermekek hónapokig sírtak esténként, hiába várták haza az édesapjukat. A II. rendű felperes, II. r. felperes neve iskolai eredménye 2-3 hónapra jelentősen visszaesett, 2018. nyarára II. r. felperes neve és III. r. felperes nevenél agresszív viselkedés alakult ki. Ezt követően a nagyobb gyermekekkel az édesanya

pszichológiai kezelésre járt, mely a gyászfolyamat feldolgozását segítette, de az még nem teljesen záródott le. A legidősebb gyermek családrajzán még 2020-ban is szerepeltette az édesapát. A II. rendű felperes, aki koránál fogva is jobban ragaszkodott édesapjához, igyekezett átvenni az apa teendőit. III. r. felperes nevenél, a III. rendű felperesnél édesapja halála után különös szokás jelentkezett – ha rokonok, vendégek érkeztek, nem kívánt velük találkozni, elbújt. Korábban ilyenkor az édesapa hatására tudott feloldódni. A IV. rendű felperes, IV. felperes neve nem emlékszik az édesapjára, az V. rendű felperes az édesapa halála után született, apa nélkül nő fel.

[23] Néhai II. r. felperes neve halála után barátai, szomszédai önzetlenül segítették a családot. Közülük a testvérpár neve testvérpár férfi tagja azóta is rendszeresen segít a ház körüli munkákban, húga élelmiszerekkel támogatja a családot. A VIII. rendű felperes – mint nagypapa – jelenlegi párjával továbbra is rendszeresen látogatja őket, általában élelmiszert visznek, segítenek unokáik ellátásában. A VI. rendű felperes havonta, a VII. rendű felperes ennél is ritkábban tudja az apa nélkül maradt családot meglátogatni. A segítség, támogatás ellenére az I. rendű felperes kilátástalannak érzi a sorsát, úgy gondolja, hogy a jövőben már nem lesz párkapcsolata.

[24] A VI. rendű felperest is nagyon érzékenyen érintette az édesapja halála, különösen amiatt, hogy közvetlenül a haláleset után érettségizett. A középiskolai időszakot lezáró rendezvényeken az édesapja már nem lehetett jelen.

[25] A VII. rendű felperes felnőttként úgy élte meg az édesapja halálát, hogy pótolhatatlan veszteség érte, tudatosult benne, hogy az apa halálával támaszként már csak az édesanyjára, és jelenlegi párjára számíthat.

[26] A VIII. rendű felperes, mint édesapa, nehezen tudja feldolgozni egyetlen fia halálát. Ebben neki élettársa és szakember segít. Párja szerint, a VIII. rendű felperes a fia halála óta megváltozott, az negatívan hatott ki a közös életükre.

[27] A IX. rendű felperesnél a fia halála miatt depressziós betegség alakult ki, mely kezelés ellenére rosszabbodik. Számára nagy veszteség a fia halála, mert elsősorban az ő személyes segítségére számíthatott, a külföldön élő lányára kevésbé. Fia halála óta igyekszik segíteni az I. rendű felperest és az unokáit, havonta kijár hozzájuk, ilyenkor segít a gyermekek ellátásában.

[28] A X. rendű felperes testvére halála óta telefonon gyakrabban tartja a kapcsolatot édesanyjával. Naponta többször is beszélnek a lelki megnyugtató érdekében, emellett havonta 200 euróval támogatja, míg édesapját 100 euróval. Elmondása szerint nála a perindítást az motiválta, hogy a számára megítélt összeggel is támogatni kívánja a gyermekeket.

[29] Néhai II. r. felperes neve halálával szűkebb családja (az I-V. rendű felperesek) anyagilag is nehezebb helyzetbe kerültek. A haláleset előtt a család havi bevétele (a néhai keresete, a gyermekek után járó ellátások együttes összegével) kb. 450 000 forint volt. Az I. rendű felperes a családi pótlékot leszámítva nem kapott ellátást. A Magyar Államkincstár

2020. januárjában állapított meg az I. rendű felperes részére ideiglenes özvegyi nyugdíjelőleget, havi 35 000 forint összegben, a gyermekek részére 2020. február 27-én állapított meg árvaellátás-előleget (gyermekenként) havi 24 500 forint összegben. Az I. rendű felperes végleges özvegyi nyugdíjra 2021. január 1-től jogosult, havi 27 905 forint összegben, a fenti ellátásokat visszamenőlegesen folyósították.

[30] Az I-V. rendű felperesek ellátásra jogosultak a néhai II. r. felperes neve külföldi munkaviszonya után a ország 2 neve Nyugdíjbiztosító Szövetségtől, továbbá a ország 1 neve Szövetségi Öregségi és Árvasági Biztosító Pénztártól (...). A ország 2 neve nyugdíjbiztosító – 2018. július 23-áig visszamenőleg – 2019. december 1-jétől folyósít a kiskorú gyermekek után, az I. rendű felperes javára gyermekenként havi 9,41 euró félárva ellátást. A ország 1 neve biztosító az I. rendű felperesnek, 2018. február 1-jéig visszamenően, 2019. január 30-tól folyósít havi 130 CHF általános özvegyi nyugdíjat, a gyermekek után, ugyancsak az I. rendű felperesnek 2018. augusztus 1-től folyósítanak havi 44 CHF árvaellátást, melyek utóbb emelkedtek.

[31] Néhai II. r. felperes neve hagyatéki eljárásában, mely közjegyző neve település 9i közjegyző előtt volt folyamatban törvényes örökösei (gyermekei) a hagyatékot visszautasították a kölcsöntartozással kapcsolatos hagyatéki teher miatt. Az eljárásban a II-V. rendű felpereseket képviselő, I. rendű felperes visszautasító nyilatkozatát a gyámhatóság jóváhagyta. A hagyaték aktív állománya kb. 70 000 forint értékű volt. A közlekedési balesettel érintett, Opel Vectra Caravan gépkocsi roncsértéke 10 000 forint, míg felperesek becslése szerint annak korábbi forgalmi értéke mintegy 500 000 forint lehetett.

[32] A felperesek 2018. tavaszán jelentették be sérelemdíj-, és kártérítés megfizetése iránti igényüket az alperesi felelősség-biztosítónál, melyet utóbb módosítottak. Eszerint az I. rendű felperes sérelemdíj igénye 20 000 000 forint, ugyanezen jogcímen a II-V. rendű felperesek igénye személyenként 10 000 000 forint, a VI-VII. rendű felperesek igénye személyenként 5 000 000 forint, a VIII-IX. rendű felperesek igénye személyenként 20 000 000 forint, a X. rendű felperes igénye 4 000 000 forint. Részletesen megjelölték vagyoni kár- és járadékigényüket is. Előzőleg az alperes 2020. május hónapban a felpereseknek már utalt sérelemdíj előleget, mely az I. rendű felperes esetében 1 000 000 forint, a II-IX. rendű felperesek esetében 500 000 forint, a X. rendű felperes esetében 300 000 forint volt. Ezen túl az I. rendű felperes részére 171 375 forint összegben temetési költség előleget is biztosított. A felperesek további igényeiket az F/28. alatt csatolt levelükben jelezték, melyre az alperes egyezségi ajánlatot tette. Az alperes 2019. január 9-i levele újabb egyezségi ajánlatot tartalmazott, a felek között azonban peren kívül nem jött létre egyezés. Az alperes vagyoni kártérítésként a felpereseknek összesen 2 550 341 forintot utalt (keresetlevél F/28. melléklete).

A kereseti kérelmek és alperes ellenkérelme

[33] A felperesek keresetükben sérelemdíj és vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest, azok késedelmi kamataival együtt.

[34] Az I. rendű felperes sérelemdíj címén 19 000 000 forint és járulékai, gépjárműkár miatti kártérítés címén 415 000 forint és járulékai, balesetben sérült ingóságok ellenértékéeként 100 000 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni felperest. Ezen túl az elhunyt házastárs természetben végzett munkájának megváltása iránti járadék címén havi 25 000 forintot, továbbá tartást pótló járadék címén havi 50 000 forintra vonatkozóan terjesztette elő kereseti követelését.

[35] Az elhunyt, I. rendű felperessel közös kiskorú gyermekei (II-V. rendű felperesek) valamennyien sérelemdíj-igénnyel éltek, továbbá leszállított keresetükben tartást pótló járadékot igényeltek, személyenként havi 40 000 forint összegben a 2018. január 29. napjától kezdődő hatállyal a gyermekek 25. életévének betöltéséig terjedően.

[36] A VI. rendű felperes (az elhunyt korábbi házasságából származó nagykorú gyermeke) sérelemdíj-igénnyel túl kártérítésként az elhunyt szülő törvényen alapuló tartási kötelezettségére hivatkozással tartást pótló járadékként 2018. január 29-től 2024. november 15-ig terjedő időszakra havi 30 000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A további felperesek kizárólag sérelemdíjigényt kívántak érvényesíteni, a VIII., IX. rendű felperesek (elhunyt szülei) személyenként 9 500 000 forint megfizetésére kérték kötelezni e címen alperest, míg a X. rendű felperes (az elhunyt testvére) 3 600 000 forint összegű sérelemdíj-igényt jelölt meg keresetében.

Az elsőfokú bíróság részítéletei

[37] Az elsőfokú bíróság 48. sorszám alatti részítéletével a felperesek sérelemdíj-igényeit bírálta el, e határozattal szembeni alperesi fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét részben megváltoztatta, és az alperes által felpereseknek fizetendő sérelemdíjak összegét I. rendű felperes esetében 9 000 000 forintra, II-V. rendű felperesek esetében személyenként 5 500 000 forintra, VI. rendű felperes vonatkozásában 3 500 000 forintra, VII. rendű felperes tekintetében 2 500 000 forintra, VIII-IX. rendű felperesek javára személyenként 2 500 000 forintra, a X. rendű felperes esetében 500 000 forintra, valamint ezen összegek után az elsőfokú részítéletben meghatározottak szerint fizetendő késedelmi kamatokra leszállította.

[38] Az alperes által felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára fizetendő részperkölség összegét 2 500 000 forintra leszállította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az állam javára – külön felhívásra – egyetemlegesen 571 950 forint, míg alperes 358 050 forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket. Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta.

[39] A bíróság 75. sorszám alatti részítéletével az I. rendű felperes azon járadékigényét bírálta el, mely néhai II. r. felperes neve házastársi és gazdasági kisegítő tevékenységének megváltására irányult. E körben a kereseti kérelemnek helyt adva marasztalta az alperest, továbbá a gyermeknevelési, gyermekgondozási kisegítő költségek megváltásaként is a kereseti kérelem szerinti marasztalást tartalmaz a részítélet. A gépjármű kárigény és a temetési, ruházati költségekre irányuló kártérítési keresetek vonatkozásában a

bíróság a felperesi elállásra tekintettel a pert megszüntette. A részítélet fellebbezés hiányában 2022. december 20. napján jogerőre emelkedett.

[40] A bíróság további, 80. sorszám alatti részítéletnek feltüntetett határozatával az I-VI. rendű felperesek által tartást pótló járadék címén még fenntartott követelést bírálta el. A határozat rendelkező részében kötelezte az alperest, hogy 2018. január 29. napjától személyenként fizessen meg I-IV. rendű felpereseknek havonta 29 004 forintot, majd 2018. július 23. napjától havonta személyenként 32 722 forintot tartást pótló járadék címén. Az alperes fizetési kötelezettségének véghatáridejét I. rendű felperes vonatkozásában 2037. április 4. napjában, II. rendű felperes vonatkozásában 2037. április 4. napjában, II. rendű felperes vonatkozásában 2036. március 26. napjában, III. rendű felperes vonatkozásában 2038. május 28. napjában, a IV. rendű felperes esetében 2041. december 9. napjában jelölte meg. Megállapította a lejárt járadékok összegét és azok egyösszegű megfizetésére külön kötelezte az alperest. Az V. rendű felperes javára 2018. július 23. napjától 32 722 forint tartást pótló járadék megfizetésére kötelezte alperest 2043. július 23. napjáig terjedő időbeli hatállyal. Megállapította az V. rendű felperesre nézve is a lejárt tartást pótló járadék összegét, melynek egyösszegű marasztalásáról rendelkezett alperes terhére.

[41] A VI. rendű felperes javára 2018. január 29. napjától 2019. október 10-ig terjedően havi 20 000 forint tartást pótló járadékot állapított meg, összesen 400 000 forint összegben, melynek egyösszegű megfizetésére kötelezte az alperest.

[42] A fentieket meghaladóan az I-VI. rendű felperesek járadékkövetelését elutasította. Marasztalta továbbá alperest elsőfokú perköltségfizetésben is felperesek javára, személyenként meghatározott összegben és rendelkezett a le nem rótt eljárási illeték viselésének felek közötti megosztásáról azzal, hogy a felperesek terhére eső illetéket az állam viseli.

[43] A bíróság határozata jogi indokolásában megállapította, hogy az I-VI. rendű felperesek tartást pótló járadék igénye a jogalap tekintetében alapos, míg az összecszerűséget illetően részben alapos. A Ptk. 6:529. § (5) bekezdés utaló szabálya folytán megállapította, hogy a Kúria irányadó állásfoglalásait kell alkalmazni a tartást pótló járadék megállapításakor is. A jogalapot illetően rögzítette, az I., V. rendű alpereseknek alanyi jogosultsága van tartást pótló járadékra, mivel az elhunynak velük szemben családjogi tartási kötelezettsége volt. Utalt arra, a felperesek kártérítési járadékigénye részben a kötelező felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. tv. (KGFB tv.) 28. § (1) bekezdésén alapul, mely szerint a károsultak kárigényüket a károkozó gépjármű üzembentartójának biztosítójával szemben közvetlenül érvényesíthetik.

[44] A járadék összecszerűségének megállapítására az I. rendű felperes esetében úgy került sor, hogy a bíróság elsődlegesen az egész család havi nettó éves jövedelmét állapította meg a balesetet megelőző egy éves időszakra nézve (322 981 forint, mely egy főre esően havi 64 596 forint bevételt jelent). A továbbiakban a bíróság vizsgálta a család 2018. február és 2018. július 23. közötti jövedelmét, melyet egy főre eső havi nettó 35 592 forintban határozott meg. A 2017. évre megállapított 64 596 forint/fő havi nettó bevételből levonásba helyezte az említett összeget és ennek eredményeként 29 004 forint különbözeti összeget határozott meg,

melyre nézve tartást pótló járadék címén az I-V. rendű felperesek jogosultságát állapította meg.

[45] A Kúria BH2021. 12 számú eseti döntésére hivatkozva rögzítette, hogy a 2018. évi jövedelem-meghatározásnál figyelmen kívül kellett hagyni az I. rendű felperes özvegyi nyugdíját. A bírói gyakorlatot analógiaként alkalmazva a jövedelemszámításnál figyelmen kívül hagyta továbbá a 2018. évben külföldről, valamint a Magyar Államkincstártól folyósított valamennyi hozzátartozói ellátást és a II-V. rendű felperesek árvaellátását. A 3/2018. KMK véleményben foglaltakat irányadónak tekintve hangsúlyozta, a tartást pótló járadék célja a jogosultak káresemény előtti életszínvonalának hozzávetőleges biztosítása.

[46] Az V. rendű felperes megszületését követő időszakra nézve a felperesi család bevétele és az egy főre eső jövedelem változása indokoltta tette a család perben álló tagjainak javára megítélhető járadék összegének újraszámítását. E körben a bíróság figyelembe vette, hogy I. rendű felperes személyi ellátása változatlan maradt, ugyanakkor már 4 gyermek után főállású anyaként 68 000 forintra volt jogosult. A család teljes havi nettó bevétele ezzel 159 369 forintra változott, a családtagok egy főre eső havi jövedelme 31 874 forint. Ezt összehasonlítva a 2017. évi egy havi átlagjövedelemmel, illetve az egy főre eső jövedelemmel (64 596 forint - 31 874 forint) a különbség 32 722 forintot tesz ki. A bíróság ezért indokoltnak találta az V. rendű felperes születésétől, 2018. július 23-tól kezdődő időszakra nézve a tartást pótló járadék havi összegének 32 722 forintra történő felemelését. A II-V. rendű felperesek, vagyis a gyermekek esetében 25 éves korukig terjedő időszakra határozta meg a járadékra való jogosultságot, mivel feltehető, hogy ezen időpontig fogják tanulmányaikat folytatni. A bíróság további eseti döntéseket megjelölve kiemelte, a járadékigény megállapításánál a háztartásból befolyt jövedelem összege a kiindulópont és egyben a felső határ. A tartást pótló járadék rendeltetése nem vagyonteljesítés, hanem a jogosult szükségleteinek a baleset előtti életszínvonalon való folyamatos biztosítása.

[47] A VI. rendű felperes tartást pótló járadékra való igényét a bíróság kisebb részben találta alaposnak, mivel az ő esetében nem volt pontosan meghatározható az a kiesett tartás, mely az édesapja halálával bekövetkezett. A korábbi időszakra kapott juttatások alkalmoszerűek voltak és néhai nagyobb részben természetben biztosította azokat. A bíróság figyelembe vette továbbá, hogy e gyermek szülei között 2008. szeptember 11-én létrejött megállapodás folytán összecszerűen nem határozták meg a gyermeknek járó és az elhunyt édesapát terhelő tartásdíj összegét, mivel ennek fejében a néhai édesapa lemondott a szajoli lakóingatlan rá eső tulajdoni hányadáról a volt feleség tulajdonostárs javára. A bíróság ilyen tényállási körülmények között mérlegeléssel határozta meg azt, hogy egy esetleges tartási per esetében milyen összegű tartásdíj kerülhetett volna megállapításra a VI. rendű felperes javára. Mindezek alapján a VI. rendű felperes havi 30 000 forint összegű járadékigényét eltúlzottnak minősítette a bíróság, azt mérlegeléssel 20 000 forintban találta reálisan megállapíthatónak. Külön utalt az összecszerűség meghatározása kapcsán a néhai édesapa jövedelmi, vagyoni viszonyainak perben feltárt mértékére.

[48] A bíróság az I. rendű felperes, a II-V. rendű felperesek, valamint a VI. rendű felperes esetében a keresetben igényelt járadék összegét összehasonlítva a ténylegesen megítélt összegekkel határozta meg a pernyertesség, pervesztesség arányát és ezzel indokolta a perköltség megosztás számításának módját, valamint a felperesek részére megítélt, alperest terhelő részbeni perköltségterítési összegeket.

Az alperes fellebbezése és a felperesek fellebbezési ellenkérelme

[49] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a felperesek tartást pótló járadék iránti kereseteinek teljes egészében történő elutasítását. Az alperes elsődlegesen ismertette az elsőfokú bíróság részítéletét és az indokolásból kiemelte a főbb jogi érveket. A másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört illetően előadta, teljes egészében vitatja a felperesek tartást pótló járadék igényének megalapozottságát. Álláspontja szerint az ítélet a Ptk. 6:529. § anyagi jogi szabályát sérti, a bíróság helytelenül állapította meg, hogy van felpereseknek jövedelemmel nem fedezett, kiesett tartási jogosultsága, mely alapot adhatna tartást pótló járadék megállapítására.

[50] A felperesek jövedelmének megállapításánál jogszabályt sértett a bíróság, helytelenül értelmezte a bírói gyakorlatot, amikor abból indult ki, hogy nem kell minden jövedelmet figyelembe venni. Kifogásolta, a bíróság elmulasztotta annak vizsgálatát is, hogy az I. rendű felperes neki felróható okból nem rendelkezik megfelelő jövedelemmel.

[51] A VI. rendű felperesnél elmulasztotta megvizsgálni azt, hogy az elhunyt édesapjával egy sorban tartásra köteles édesanyjával szemben, VI. rendű felperes érvényesített-e tartás iránti követelést. A családra vonatkozó, baleset előtti jövedelem-megállapítást bár alaptalannak minősítette, de megjegyezte, az nem sért alperesi érdekeket, így azt nem áll érdekében támadni. Hangsúlyozta, alapvetően azt a téves bírói álláspontot vitatja, hogy a tartást pótló járadék mértékének meghatározásánál figyelmen kívül kellene hagyni a felperesek valamennyi jövedelmét. Különösen sérelmesnek tartotta, hogy a bíróság kirekesztette a jövedelmek közül a külföldről, illetve a Magyar Államkincstártól folyósított özvegyi nyugdíj és az árvaellátás összegeit, továbbá nem vette figyelembe a gyereknevelési támogatást, a főállású anyasági ellátást, illetve az I. rendű felperes maga termelte termények eladásából származó jövedelmét. Ezek figyelembevételével mellett a felperesek esetében nincs olyan kiesett tartás, melyet alperesnek kártérítés útján pótolnia kellene. A felperesek jövedelme olyan mértékű, mely eléri, sőt meghaladja azt a mértéket, amely őket tartáspótlás jogcímén megilletné.

[52] Alperes a jogi érvelés körében előadta, az elsőfokú bíróság bizonyíték-mérlegelése okszerűtlen és téves, erre tekintettel az ítélet megalapozatlan. Az ítélet anyagi jogszabályt is sért, ellentétes a Ptk. 6:529. § (3) bekezdés rendelkezésével, továbbá megsértette ugyanezen jogszabályhely (4) bekezdésében foglaltakat, mert nem értékelte, nem vizsgálta, hogy I. rendű felperes milyen egyéb jövedelemmel rendelkezik.

[53] Kifogásolta, hogy a bíróság döntésének meghozatala során érdemben nem vette figyelembe a kialakult gyakorlatot. Helytelenül értelmezte az általa is nevesített PK állásfoglalásokat és a felhívott eseti döntéseket, ugyanakkor nem vette figyelembe a Kúria Pfv.20.647/2021/4. számú precedens képes határozatát. Az ítélet valójában egy eseti döntésre, a BH2021. 12 számúra alapozott és nem került sor hasonló esetekkel való megfeleltetésre, összehasonlításra. A jogalap körében felhívta a figyelmet a KGFB tv. 12. §-ára, mely csak

megalapozott kártérítési igények kielégítésére vonatkozóan mondja ki a biztosítás kiterjedését.

[54] Az alperes a továbbiakban külön részletezte az I. rendű felperes. a II-V. rendű felperesek, valamint a VI. rendű felperes javára megállapított járadékok vitatásának indokait.

[55] Az I. rendű felperes esetében felhívta az új Ptk. Kommentárjának azon megállapítását, mely szerint a tartást pótló járadék megítélése tekintetében is elvárás a károsult kárcsökkentésre irányuló eljárása. Részletesen idézte a PK 46., PK 47., valamint a 3/2018. (IX.17.) KMK véleményt, valamint a Kúria általa korábban már hivatkozott precedens képes határozatát. Ebből kiemelte, a járadék célja a jogosult baleset előtti életszínvonalának változatlan biztosítása, nem lehet rendeltetése a vagyonfelhalmozás, hanem a jogosult szükségleteinek a baleset előtti életszínvonalon való tartását szolgálhatja. Azösszegezés meg határozása során fel kell mérni, hogy a jogosultnak milyen a rendszeres jövedelme, ezen túl a szükségleteit, valamint azt, hogy az elhunyt jövedelmének kiesése milyen változásokat eredményezett a jogosult életszínvonalában. Hangsúlyozta, a jogosult baleset előtti életszínvonalának biztosítását egyaránt képezi a külföldről, valamint belföldről kapott özvegyi nyugdíj.

[56] Idézt a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVIII. tv. 2. § (1) bekezdés rendelkezéseiből, valamint a törvény I. számú mellékletéből, mely jövedelemnek tekinti az adómentes jövedelmekként biztosított szociális és más ellátásokat, köztük az özvegyi nyugdíjat és az árvaellátást is. Kérte emellett figyelembe venni az I. rendű felperes esetében a piaci terményeladásból származó bevételt és a főállású anyaság alapján kapott ellátást.

[57] Ezzel szemben a gyerekek iskolába szállítása nincs okozati összefüggésben a balesettel, ezek nem olyan többletköltségek, melyek okozati összefüggésbe hozhatók lennének az édesapjuk halálesetével. Kérte figyelembe venni, hogy az elsőfokú bíróság jogerőre emelkedett részítélettel háztartási és gazdasági kisegítő járadékot, valamint gyermeknevelési, gyermekgondozási kisegítő járadékot is megítélt már az I. rendű felperes javára. Ezek is azt a célt szolgálják, hogy az I. rendű felperesnek a baleset után, a férje elvesztése miatti költségek felmerülésével járó életszínvonal-változását kompenzálják.

[58] A Ptk. 6:529. § (4) bekezdésre hivatkozással kérte annak bírósági felülvizsgálatát is, hogy az I. rendű felperes neki felróható okból nem rendelkezik megfelelő jövedelemmel és nem az agrármérnök végzettségének megfelelő munkahelyen helyezkedett el, a főállású anyaság mellett joga és lehetősége van munkaviszonyt létesíteni és további kereső foglalkozást végezve jövedelemre szert tenni.

[59] A II-V. rendű felperesek javára megítélt tartást pótló járadékot is vitatva alperes előadta, az elsőfokú bíróság jogi alap nélkül hagyta figyelmen kívül az ő esetükben jelentkező külföldről és belföldről kapott árvaellátások összegét. Az özvegyi nyugdíjjal kapcsolatos eseti döntésből nem következtethető analógia az árvaellátásra. Ezzel szemben kérte figyelembe venni az EBH2011. 2315 számú álláspontja szerint precedens értékű eseti döntést, mely szerint az árvaellátás igénylésének elmulasztása a jogosultak terhére értékelendő. Ebből az következik, hogy az árvaellátást a tartást pótló járadék mértékénél figyelembe kell venni,

emellett hangsúlyozta, a tartást pótló járadék rendeltetése nem lehet a vagyonfelhalmozás. Kérte a tényállásból figyelembe venni, hogy ezzel kapcsolatban az I. rendű felperes úgy nyilatkozott, a külföldről érkező árvaellátási összegeket tartalékolja, azt a család nem használja fel, ez is azt igazolja, hogy a II-V. rendű felpereseknek a bírósági gyakorlat által megkívánt életszínvonal biztosításához ilyen nagyságrendben nincs szükségük havi rendszerességu járadékra. Fenntartva az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatokat, alperes előadta, a haláleset utáni családi jövedelem I. rendű felperes özvegyi nyugdíja nélkül is havi 495 000 forint, mely meghaladja a haláleset előtti jövedelmi viszonyokat.

[60] A VI. rendű felperes tartást pótló járadékának vitatása körében az alperes előadta, az árvaellátások összege figyelembevételének jogszabálysértő módját a VI. rendű felperes esetében is irányadónak kell tekinteni. Kiemelte, maga a VI. rendű felperes nyilatkozott személyesen arról, hogy középiskolai tanulmányai alatt nem kapott tartásdíjat édesapjától, mert a szülei között volt erre nézve megállapodás. A VI. rendű felperes nagykorúvá válásától az édesapa haláláig mindössze 2 hónap telt el, erre az időszakra nézve állhatott volna csak fenn tartási kötelezettség, a kártérítési járadék szempontjából is ezt kérte figyelembe venni. Hogy erre az időszakra milyen természetbeni ellátásban részesült a VI. rendű felperes, nincs tényállási adat. A bíróság okszerűtlen mérlegeléssel tekintette úgy, hogy a teljes középiskolai időszakra kiterjedt a természetbeni ellátás, melynek havi mértékét túlzottan határozta meg 20 000 forint összegben. Kérte figyelembe venni az iskolai igazolás alapján VI. rendű felperes 2019. június 30. napján fejezte be középiskolai tanulmányait. Vizsgálni kellett volna továbbá a bíróságnak, hogy a Ptk. 6:529. § (4) bekezdése alapján VI. rendű felperes érvényesíthetett volna követelést édesanyjával szemben, aki a meghalt személlyel egy sorban volt köteles őt eltartani.

[61] Összegzésként felperes felhívta a Ptk. 6:529. § (3) bekezdés anyagi szabályát, valamint a Pp. 279. § (1) bekezdés eljárási rendelkezését, melyek megsértése miatt indítványozta az elsőfokú eljárás megismétlését vagy tényállás kiegészítése érdekében a fellebbezéssel támadott határozat hatályon kívül helyezését.

[62] A fellebbezéssel érintett felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Ismertették az elsőfokú bíróság ítéletét és az alperesi fellebbezést. Utóbbi alaptalanságát állítva, jogi érvelésként előadták, az elsőfokú bíróság ítélete sem eljárásjogi, sem anyagi jogi értelemben nem jogszabálysértő, az érdemben helyes döntést tartalmaz. A széles körű bizonyítás lefolytatásának eredményeként a perben jelentős tényeket a bíróság feltárta, és azokat okszerűen, helytállóan értékelve hozta meg döntését a tartást pótló járadékok összegének meghatározását felperesenként külön-külön indokolta. A differenciált mérlegelést mutatja, hogy a felperesek mindegyike vonatkozásában a keresetnek csak részben adott helyt, míg voltak olyan igények, melyeket elutasított. A bíróság az elsőfokú eljárás során részletesen feltárta a néhai, valamint a felperesek balesetet megelőző és azt követő jövedelmét, meghatározta a tartásra jogosultak életszínvonalának változatlan fenntartása, biztosítása érdekében megfelelő mértékű járadékok összegét. Az elsőfokú eljárás lefolytatására jogszabálysértés nélkül került sor.

[63] Azt, hogy a felperesek az elhunyt személlyel szemben tartásra jogosultak, már a per első szakaszában a sérelemdíj iránti igény elbírálása során rögzítette a bíróság egy korábbi részítéletében. Kiemelték, a bíróság jogi indokolás körében az I-V. rendű felperesek alanyi jogosultságából indult ki, a néhainak velük szemben családjogi tartási kötelezettsége volt. A

VI. rendű felperes vonatkozásában a rendelkező rész szerinti időtartamra ezt ugyancsak megállapította a bíróság. A bíróság ítéletét anyagi, illetve eljárási szabálysértés nélkül hozta meg, a bizonyítékok mérlegelése nem volt okszerűtlen vagy téves.

[64] A bizonyítási eljárás során a bíróság a szükséges mértékben feltárta a tényállást. A VI. rendű felperes esetében a fellebbezési ellenkérelem felhívta a figyelmet arra, hogy az édesanya tanúként nyilatkozott az általa nyújtott tartásról is. A tényállást illetően a felperesek előadták még, a korábbi és az ítélethoztalkori jövedelmi viszonyait okirati bizonyítással kellőképpen feltárták. Ezen bizonyítékokat egyenként és együttesen mérlegelve hozta meg döntését a törvényszék. Az indokolás erre mindegyik felperesre nézve részletesen kitért. Az alperes hivatkozásával ellentétben az eljáró elsőfokú bíróság figyelembe vette és jogi indokolása körében rögzítette a Kúria irányadó jogegységi határozatát, PK állásfoglalásait és alkalmazta a fellebbezésben hivatkozott eseti döntést is. Megjegyezték, utóbbiban a Kúria vizsgálati szempontrendszer vezet le, mely alapján rögzíti, hogy nemcsak a baleset előtti életszínvonalat kell feltárni, hanem a baleset utáni életszínvonal vizsgálata is szükséges. Emellett nemcsak a jövedelem kimutatásoknak van jelentősége, hanem az életszínvonal változását kell bizonyítékokkal alátámasztani. Alperes fellebbezésében az általa hivatkozott eseti döntésből bizonyos részeket emel be és ezzel próbálja fellebbezését alátámasztani. A felperesi álláspont szerint a Kúria 2021. 12 szám alatt közzétett eseti döntése ugyanakkor nem áll tartalmi ellentétben az említett döntésekkel. Az utóbbi döntés pontosan azt erősíti meg, hogy az özvegy ilyen jellegű juttatásának rendeltetése nem kárkompenzáció, a jogosultság megszerzésének alapja nem polgári jogi értelemben vett káresemény, hanem a bármilyen okú haláleset. A juttatás célja végképp nem a károkozók kárfelelősségéből fakadó terheinek enyhítése.

[65] Az alperes a felperesek ellenkérelmének ismeretében észrevételt nyújtott be, melyben fenntartotta fellebbezési kérelmében foglaltakat. Kétségbe vonta, hogy az elsőfok bíróság teljeskörűen feltárta volna a felperesek balesetet megelőző és azt követő jövedelmi viszonyait. A tartást pótló járadék alapjául szolgáló jövedelem figyelembevétele során az elsőfokú bíróság egyetlen eseti döntést vett alapul, mely alperesi álláspont szerint éppen eltért a kialakult bírói gyakorlattól.

[66] A VI. rendű felperes esetében a bíróságnak a Ptk. 6:529. § (4) bekezdésében előírt törvényi kötelezettség alapján azt is vizsgálnia kellett volna, hogy ő jogosultként érvényesíthet-e követelést a tartásra köteles édesanyjával szemben. Felhívta a figyelmet, az édesanya tanúkénti meghallgatásából, valamint a VI. rendű felperes személyes nyilatkozataiból kitűnik, hogy őt semmi nem akadályozta abban, hogy eleget tegyen az említett jogszabályi kötelezettségének. Alperes cáfolta, hogy a per során elfogadta volna azt a felperesi állítást, hogy a néhai édesapja havi 30 000 forint tartásdíjat fizetett. Ezzel szemben a 9. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvben ennek alperesi vitatása került rögzítésre.

Az ítéltábla döntésének indokai

[67] Az alperes fellebbezése az I-V. rendű felperesek vonatkozásában nem alapos, míg VI. rendű felperes tekintetében alapos.

[68] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. § egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, mely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt az anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[69] Az alperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a felperesek tartást pótló járadék iránti keresetének elutasítására irányult. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és ugyanennek a bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítására irányult a Pp. 381. §-ára utalással.

[70] A Pp. 383. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

[71] Az előbbieket azt jelentik, hogy az ítéltáblának elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelemről kell döntenie, és csak annak megalapozatlansága esetén bírálhatja felül érdemben az elsőfokú ítéletet.

[72] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet mérlegelhető hatályon kívül helyezését kérte eljárási szabálysértésre hivatkozással. A Pp. 381. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[73] Az alperes fellebbezésében a Pp. 279. § (1) bekezdés bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó szabály elsőfokú bírói megsértésére alapította hatályon kívül helyezés iránti kérelmét. A Pp. 279. §-a a bizonyítás eredményének mérlegeléséről szól és az elsőfokú bíróság számára a perbeli bizonyítékok szabad mérlegelésének jogát biztosítja. Az alperes eljárási szabálysértésnek tekintette az elsőfokú bíróság bizonyítékok szabad

mérlegelésével kapcsolatos eljárását, és a mérlegelés eredményeként levont jogi következtetések felülmérlegelését kérte. Ez tartalmát tekintve a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont szerinti felülbírálati jogkörként illeti meg a másodfokú bíróságot. Ebből következően az elsőfokú bírói mérlegelés hibája nem jelenthet eljárási szabálysértést, hanem az érdemi elbírálás helyességének felülvizsgálata körében értékelendő. Az említett felülbírálati jogkör lehetővé teszi a másodfokú bíróság számára, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonjon le, a megállapított tényeket másként minősítse. Ez érdemi felülbírálati jogkör keretében valósul meg, alkalmazása nem az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezéséhez vezet, hanem annak érdemi megváltoztatását eredményezheti. Az alperes Pp. 279. §-kal kapcsolatos eljárási szabálysértésre vonatkozó hivatkozása kapcsán tehát nem alkalmazható a Pp. 381. § rendelkezése, hanem az ügy érdemében kell döntenie a másodfokú bíróságnak a hivatkozott felülbírálati jogkörben eljárva.

[74] Az alperesi fellebbezés érdemben az elsőfokú bíróság tartást pótló járadék összegének megállapítására vonatkozó szempontjait kifogásolta. Erre nézve általános szabályt a Ptk. 6:529. § (3) bekezdése tartalmaz, mely szerint a tartást pótló járadék mértékének meghatározásánál a kiesett tartást és a járadékot igénylő személy jövedelmét kell figyelembe venni. E kártérítési jogintézmény mögött álló jogalkotói akarat egyértelmű célja, hogy az eltartott szükségleteit a baleset előtti életszínvonalnak megfelelően kell a károkozónak biztosítania, ezért nem mellőzhető a jövedelmi viszonyok mellett a szükségletek és a baleset előtti, valamint utáni életszínvonal (változás) feltárása. Ez nem kizárólag a jövedelmek egybevetését jelenti, hanem a jogosult szükségleteinek a változatlan színvonalon történő biztosítását kell elérni.

[75] A bíróság e körben lefolytatott bizonyítását az alperesi fellebbezés az elhunyt személy baleset előtti jövedelmének feltárását illetően hiányosnak minősítette, azonban ezzel kapcsolatban előadta, hogy ez nem sérti az alperesi érdekeket, így azt nem áll érdekében támadni (alperesi fellebbezés 3. oldal 3. bekezdés). Az ítéltábla e fellebbezési nyilatkozatot tartalma szerint úgy értelmezte, hogy az elsőfokú ítélet jogi indokolásában levezetett járadékszámítások alapadatait az alperes nem vitatta, ezért erre a fellebbezés korlátai között mozgó másodfokú felülbírálat nem terjedhetett ki.

[76] A fellebbezés további részében alperes hangsúlyozta, alapvetően azt a bírói álláspontot támadja, mely a tartást pótló járadék mértékének meghatározásánál figyelmen kívül hagyta a felperesek jövedelmének egyes elemeit. Különösen sérelmezte az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, illetve a külföldről folyósított további ellátások figyelmen kívül hagyását. A fellebbezési álláspont szerint ezért vont le az elsőfokú bíróság okszerűtlen, és alaptalan következtetéseket a lefolytatott bizonyításból és a felderített tényekből. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ennek kapcsán a BH2021. 12 számú eseti döntést vette ítélezése alapjául, mely nem az irányadó bírói gyakorlatot tükrözi, az egy egyedülálló és nem precedens értékű határozat.

[77] Az alperes ezzel kapcsolatos álláspontja nem helytálló, az említett eseti döntés ugyanis visszautal az EBH2008. 1769 számú eseti döntésre, mely szerint nem jelent káron-szerzést a károkozó magatartás következtében elhunyt házastárs után kapott özvegyi nyugdíj, mert a nyugellátás rendeltetését tekintve nem kompenzáló jellegű. Az elvi döntésben a Kúria ezért nem vette figyelembe az özvegyi nyugdíj összegét a jövedelempótló

járadékigény elbírálása során. Itt jegyzi meg az ítéltábla, hogy a Ptk. 6:529. § (5) bekezdés utaló szabálya szerint a tartást pótló járadék számítására a jövedelempótló járadék számítására vonatkozó szabályokat is megfelelően alkalmazni kell. Az elvi döntés tehát jelen esetben is irányadó, erre épül a BH2021. 12 számú közzétett eseti döntés. Ennek kapcsán külön hangsúlyozza az ítéltábla, hogy abban a perben egy eltérő megítélésen alapuló másodfokú határozat született, melyet a Kúria felülbírálvá megváltoztatott, külön hangsúlyozva, hogy nem kíván eltérni az EBH-ban foglalt jogi állásponttól, azt továbbra is fenntartja. Ennek nyomatékosítása érdekében rámutatott arra, hogy a saját jogú nyugellátás mellett folyósított özvegyi nyugdíjra való jogosultság megszerzésének jogalapjához nem tartozik hozzá, hogy az özvegy elhunyt házastársa, kártérítési felelősséget megalapozó esemény folytán veszítse életét. Ez a társadalombiztosítási ellátás olyan esetben is igényelhető, amikor az özvegy, házastársa elvesztése miatt mással szemben nem érvényesíthet kártérítést. Erre tekintettel foglalta el a Kúria azt az álláspontot, hogy a kártérítési felelősséggel nem terhelt esetekhez képest a kártérítésre jogosult túlélő házastárs helyzete nem válhat hátrányosabbá az özvegyi nyugdíjnak a kártérítési összegbe való beszámításával, miközben az özvegyi nyugdíj rendeltetése nem kárkompenzáció, az arra való jogosultság megszerzésének alapja pedig nem polgári jogi értelemben vett káresemény, hanem egy bármilyen más okú haláleset is lehet. A társadalombiztosítási juttatások nem szolgálhatják a károkozó kárfelelősségből fakadó terhének enyhítését. Ezek figyelembevételre a károkozó indokolatlan részbeni mentesülését eredményezné, mely a Ptk. 6:522. § (1) bekezdésében rögzített teljes kár megtérítésének elvébe ütközne. A Kúria korábbi elvi döntéséhez igazodóan utóbb fenntartott jogi állásponttól az ítéltábla sem kíván eltérni, az ott kifejtett jogi érvekkel egyetért. Az irányadó a perbeli az I-V. rendű felperesekre vonatkozó tartást pótló járadék számítás során is, az elsőfokú bíróság helyes gyakorlatot alkalmazott.

[78] Az alperes által hivatkozott eseti döntések az említetthez képest korábbiak, míg a Kúria III.Pfv.20.647/2021/4. számú eseti döntése alapvetően egy más tényálláson alapul, tekintve, hogy ott a jogerős ítélet tartást pótló járadékot elutasító rendelkezése azért volt hatályban tartható, mert a felperes a rá háruló bizonyítási kötelezettség, és erről kapott bírói tájékoztatás ellenére kizárólag a jövedelmi viszonyok feltárására indítványozott könyvszakértői bizonyítást. A Kúria ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy a hozzátartozót megillető tartást pótló kártérítési járadék megállapítása során nem a meghalt munkavállaló elérhető jövedelmét kell csupán figyelembe venni, hanem a jogosult szükségleteinek a változatlan színvonalon történő biztosítását kell szem előtt tartania a bíróságnak. A szélesebb körű tényfeltárást az indokolja, hogy a baleset következtében elhunyt személy elmaradt jövedelmének csak azon részét követelheti a tartásra jogosult, amelyet az elhunyt az ő tartására kellett volna fordítania, és amely a szükségleteinek a baleset előtti életszínvonalon való kielégítését biztosítja. Erre tekintettel kellett volna feltárni az alperes által hivatkozott perben azokat a szükségleteket, amelyeket az elhunyt személy jövedelme biztosított a felperes részére. E bizonyítási hiányosság volt az oka az eseti döntésben a tartást pótló járadék elutasításának. Ezen eseti döntés indokolása azonban nem tér ki a jelen perben felmerülő jogkérdésre a tartást pótló járadék meghatározásának metodikáját illetően.

[79] Az irányadónak tekinthető BH2021. 12 számú eseti döntéshez kapcsolódóan az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta analóg módon az árvaellátásra is a figyelmen kívül hagyás szükségességét, mivel e társadalombiztosítási juttatás célja, folyósításának oka megegyezik az özvegyi nyugdíj jogintézményével, csak a jogosultak személyi köre eltérő. Erre éppen az alperesi fellebbezés is szolgál adalékkul a személyi jövedelemadóról szóló törvény fellebbezésben hivatkozott I. számú melléklete az adómentes bevételek között

ugyanis egy helyen említi az özvegyi nyugdíjat és az árvaellátást: a szociális és más ellátások közötti adómentes jövedelmek közé sorolja mindkettőt. Ez is azt mutatja, hogy azonos célú és jogi megítélésű jövedelmekről van szó, a különbség nyilvánvalóan a jogosult személyében van, de mindkettő az elhunyt közeli családtagjainak (özvegyének, illetve gyermekeinek) támogatását biztosítja. Az említett bírói gyakorlat szerint azonban ez nem kárt kompenzáló jövedelem, és ennek megszerzése nem jelenthet még részbeni mentesülést sem a károkozó kárfelelősségből fakadó teljes helytállási kötelezettsége alól.

[80] A kifejtetteken túl megjegyzi az ítéltábla, hogy a bírói gyakorlat más jövedelmek esetén is differenciáltan vizsgálja, az figyelembe vehető-e valamely jövedelempótló járadék megállapítása során. Így pl. a PK 47. számú állásfoglalás kimondja, hogy a káresemény következtében elhunyt szülő tartására jogosult gyermekét megillető tartást pótló járadék összegének a meghatározásánál a gyermek terhére nem lehet figyelembe venni azt, hogy a gyermeket eltartó másik szülő után családi pótlékra vált jogosulttá. Ezzel szemben a baleset következtében elhunyt szülő által életében megkapott családi pótlékot viszont a gyermek javára kell figyelembe venni, akkor is, ha a gyermeket eltartó másik szülő családi pótlékra nem jogosult. E bírói gyakorlatra irányadó állásfoglalás is például szolgál arra, hogy az említett jövedelmek, ellátások megítélésében differenciálni kell; bizonyos jövedelmek, melyek nem kárkompenzációs célúak, figyelmen kívül maradnak a tartást pótló járadék összegének meghatározása során.

[81] Az alperes az I. rendű felperes vonatkozásában külön kitért arra is, hogy esetében – a felsőfokú végzettségére is tekintettel – elvárható lenne egy magasabb jövedelmet jelentő állásban való elhelyezkedés. A főállású anyaság mellett joga és lehetősége van munkaviszonyt létesíteni, kereső foglalkozást végezni, mely jelentősebb jövedelmet jelentene. A Ptk. 6:529. § (4) bekezdés új szabálya egyfajta speciális kárenyhítési kötelezettségként előírja, hogy a járadék mértékének meghatározásánál értékelni kell, ha a járadékot igénylő neki felróható okból nem rendelkezik megfelelő jövedelemmel. A jogszabály szövegéből az ítéltábla kiemeli, konjunktív feltétel a felróhatóság, mely I. rendű felperes esetében nem áll fenn. Az alperes által sem vitatott tényállás szerint az I. rendű felperes főállású anyaként jogosult jövedelemre, másrészt ezt a tanyasi gazdálkodással, állattartás, valamint élelmiszergyártás és eladás útján egészíti ki. A négy kiskorú, eltartásra szoruló óvoda, illetve általános iskolás gyermek gondozása mellett további, más jövedelemszerző tevékenység végzése ilyen többlettényállási elemekre tekintettel nem várható el az I. rendű felperestől. A per során tett személyes nyilatkozatából kitűnik, hogy napi rendszerességgel kell 50 km-es távolságra szállítania a gyermekeket az óvodába, iskolába a lakhelyükül szolgáló tanyáról, majd a városi piacon árusítja a termékeit, iskola után pedig hazaszállítja a gyermekeket, és ezt követően még ellátja a gazdaságot, illetve az állatállományt. Ez az I. rendű felperesnek egész napos teljes elfoglaltságot jelent, további, munkaviszony keretében történő kötött munkaidejű munkavégzést ilyen napirend mellett az I. rendű felperes nyilvánvalóan nem tud vállalni, így esetében nem áll fenn olyan felróható ok, amely miatt ne rendelkezne további jövedelemmel. A Ptk. 6:529. § (4) bekezdés említett szabálya I. rendű felperesre nem alkalmazható, az ítéltábla az elsőfokú járadékszámítást az ő vonatkozásában alaposnak minősítette.

[82] A VI. rendű felperes tartást pótló járadék igénye az előbbiektől eltérő megítélés alá esik. Az alperes fellebbezésében rá nézve helyesen hívta fel a Ptk. 6:529. § (4) bekezdés 2. fordulatának szabályát, esetében ugyanis értékelni kell, hogy érvényesíthetett volna tartás alapú követelést azzal szemben is, aki az ő tartására a meghalt személlyel egy sorban volt

köteles. Ilyen személy a perben nem álló édesanyja, aki a VI. rendű felperes részére korábban csekélyebb összegű, de rendszeres anyagi ellátást egyébként biztosított is.

[83] A Ptk. 4:206. § (1) bekezdés főszabálya szerint a szülők válását követően az elhunyt édesapának tartásdíjfizetési kötelezettsége keletkezett, lévén, hogy ő költözött el a közös háztartásból és a VI. rendű felperes természetbeni tartását, gondozását az édesanya látta el a továbbiakban. A perbeli esetben nem hagyható figyelmen kívül azonban az a többlétféle állami elem, hogy az elvált szülők egyezsége kötötték, melynek értelmében a néhai édesapa a közös tulajdonú szajoli házingatlan rá eső tulajdoni hányadról lemondott, tartási kötelezettségének ezzel eleget tett, ezáltal a havi rendszerességgel tartásdíjfizetési kötelezettsége nem állt fenn [Ptk. 4:217. § (1) bekezdés]. A VI. rendű felperesnek ezen túlmenően juttatott támogatások már nem törvényen alapuló, tehát tartásdíjfizetési kötelezettség körében értékelendők, hanem törvényi kötelezettség nélküli önkéntes alapon, szívésségi jelleggel biztosított támogatásoknak minősülnek (pl. jogosítvány megszerzéséhez biztosított 200 000 forint).

[84] A Ptk. 6:529. §-ához fűzött kommentár a) pont utolsó bekezdése értelmében nem igényelhet tartást pótló járadékot az, akinek ilyen szolgáltatást a károsult törvényi vagy szerződéses kötelezettség nélkül, önkéntes alapon, szívésségi jelleggel biztosított. A VI. rendű felperes esetében ilyen juttatások történtek a néhai édesapa részéről, emellett a Ptk. 6:529. § (4) bekezdés 2. fordulata is irányadó, tekintve, hogy az igénylés időszakában a vér szerinti édesanyja is tartására kötelezett volt egy sorban az elhunytal. Ebből következően a VI. rendű felperes esetében a tartást pótló járadék törvényi feltételei nem állnak fenn.

[85] Az ítéltábla a kifejtett indokokra tekintettel az I-V. rendű felperesek esetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, míg VI. rendű felperesre nézve az alperest marasztaló ítéleti rendelkezést megváltoztatta, és a keresetet – jogalap hiányában – elutasította [Pp. 383. § (2) bekezdés]. Az elsőfokon peresztessé vált VI. rendű felperes alperes felé elsőfokú perköltségtérítésre köteles a jogi képviselővel eljáró alperes reá eső költségfelszámításának megfelelő összegben [Pp. 81. § (5) bekezdés, 83. § (1) bekezdés].

[86] Az I-V. rendű felperesek esetében az alperesi fellebbezés eredménytelen volt, ezért az ítéltábla az alperest peresztesként ezen felperesek javára másodfokú eljárási költségfizetésre kötelezte, felperesi jogi képviselő költségfelszámítása szerint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjának megfelelő összegben. Az eredményes alperesi fellebbezés folytán a VI. rendű felperes vált peresztessé, ezért ő köteles az alperes javára másodfokú eljárási költségviselésre a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti ügyvédi munkadíjszámításnak megfelelő összegben.

[87] A fellebbezéssel érintett járadékigény I. rendű felperes esetében évi 600 000 forint, II-V. rendű felperesek esetében évi 480 000 forint volt, míg VI. rendű felperes esetében éves szinten 360 000 forintot tett ki, melyek a feljegyzett fellebbezési illeték-számítás alapját képező pertárgyértékek. Ennek megfelelően az I-V. rendű felperesek esetében a másodfokon peresztesnek minősülő alperes 86 400 forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megfizetésére köteles, míg a VI. rendű felperesre eső 28 800 forint összegű fellebbezési illeték – teljes személyes költségmentessége folytán – az állam terhén marad [Pp. 95. § (1) bekezdés c) pont, 102. § (6) bekezdés].

[88] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság részítelek határozati formában hozta meg az alperesi fellebbezéssel támadott és jelen másodfokú eljárásban felülbírált határozatát, mely azonban valójában már a korábbi részítelek nyomán még fennmaradt valamennyi kereseti kérelem elbírálását tartalmazta. Ennek megfelelően a helyes határozati forma az eljárást érdemben befejező ítélet, ezért a részítelek megjelölést ennek megfelelően az ítéltábla kijavította a Pp. 353. § alkalmazásával.

Szeged, 2023. július 7.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró